

Αμετάκλητη λήθη ή αιώνια μνήμη; (Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής Νικόλαος)

Date : Μαΐου 3, 2006

Υπάρχουν δυο βασικές αλήθειες για την Ορθόδοξη χριστιανική πίστη σχετικά με τον άνθρωπο. Η πρώτη είναι ότι ο άνθρωπος έχει ψυχοσωματική οντότητα και η δεύτερη ότι η ψυχή του είναι αιώνια στη φύση της. Το σώμα του είναι αδιάρρηκτα συνδεδεμένο με την ψυχή του και η ψυχή με την θεϊκή πραγματικότητα.

Η Έκκλησία δεν έχει μόνο διδασκαλία περί της ψυχής, αλλά βαθιά εμπειρία της. Δεν έχει απλά άποψη επί του θέματος έχει βίωση αληθείας. Η αποκάλυψή της δεν της προσφέρεται μόνον διδακτικά, αλλά της έπαληθεύεται βιωματικά. Δεν λέει αυτό που ξέρει αλλά μεταγγίζει αυτό που ζει. Όταν βλέπει τον άνθρωπο, τον κάθε άνθρωπο, δεν αντικρίζει σ' αυτόν μόνο το σώμα του ή τη χρονική παρουσία του, αλλά βλέπει την εικόνα του Θεού να αντικατοπτρίζεται στην ψυχή του και διακρίνει την αιώνια διάστασή του. Αυτό πώς να το άρνηθει ή Έκκλησία;

Άνθρωπος δεν είναι το σώμα, ή υγεία, αυτό που βλέπουμε. Ούτε πάλι η ψυχή ως διάθεση, ως ψυχισμός, ως έκφραση των έγκεφαλικών λειτουργιών, ως φυσικό στοιχείο συμπεριφοράς - αυτό που αντιλαμβανόμαστε. Ο θησαυρός της ανθρώπινης ύποστασης είναι η ψυχή ως πρόσωπο, ως εικόνα της θεϊκής δόξης, ως αύτεξούσιο, ως δυνατότητα μετοχής στην αιωνιότητα, ως χάρις αὐθυπέμβασης. Κάθε τι που σχετίζεται με την ψυχή αποτελεί ιερό γεγονός ή στοιχείο έχει να κάνει με την σωτηρία, τον έξαγιασμό, την ένωση με τον Θεό, την βίωση της αιώνιας προοπτικής του ανθρώπου. Αυτό είναι το στοιχείο πού, έπειδή είναι υπαρκτό καθιστά τον άνθρωπο ιερό.

Η ψυχή μ' αυτήν την έννοια, περιφρουρείται μέσα στο σώμα που το μεταμορφώνει σε ναό. Το σώμα που διαφυλάσσει το θησαυρό της ψυχής δεν είναι φυλακή. Ένα σώμα όμως που εν ζωή δεν το σεβαστήκαμε, ούτε καν φιλόζωα το διατηρήσαμε, που βιολογικά μὲν το περιποιηθήκαμε στα έργαστήρια, ουσιαστικά όμως το καταστρέψαμε στην πρακτική της ζωής ένα σώμα στο οποίο ή ιατρική δεν καλείται να θεραπεύσει μόνο τις συνέπειες της φυσιολογικής φθοράς επάνω του, αλλά και του άνορθόδοξου τρόπου και της αντίληψης ζωής μέσα του, ένα σώμα που ή ίδια ή ψυχή μας το άγνόησε, και αντί μαζί του να έπιτελέσει τον ιεουργικό σκοπό της, ικανοποίησε τις φιλήδονες τάσεις και τις άμαρτωλές διαθέσεις της -και μάλιστα με την αποδοχή και νομική κάλυψη της κοινωνίας-, αυτό το σώμα είναι εύκολο αυτή ή κοινωνία και ψυχή να θέλουν να το κάψουν για να ολοκληρώσουν το έργο τους και να έξαφανίσουν την άσέβειά τους.

Για την Ἐκκλησία τὰ πράγματα εἶναι ἐντελῶς διαφορετικά. Τὸ σῶμα, ὅσο ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐν ζωῇ, τὸ βλέπει ὡς θυσιαστήριο. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ βάνουση ἐπέμβαση ἐπάνω του καὶ ἡ ὑποταγή του στὶς ὁρμές, πὺ δουλώνουν τὸ αὐτεξούσιο, δηλώνουν ἀσέβεια καὶ ἀποτελοῦν βεβήλωση καὶ ἄμαρτία. Ἡ συντήρηση καὶ τροφοδοσία τοῦ γίνεται πάντοτε μὲ προσευχή -προσευχές τῆς τραπέζης- ἢ φροντίδα τῆς ὑγείας του πὺ συνδυάζεται μὲ μυστήριο - τὸ εὐχέλαιο-, ἢ ἀναπαραγωγή του μὲ ἄλλο μυστήριο - τὸ γάμο- καὶ τέλος ὁ ἐξαγιασμός του ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν μετάληψη τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Μόλις ὁ ἄνθρωπος πεθάνει, τὸ σῶμα του γίνεται λείψανο. Τότε αὐξάνει καὶ ὁ σεβασμός μας σ' αὐτό. Τὸ λείψανο ἀποτελεῖ τὴν ἀνάμνηση μίας ἱερουργίας πὺ μέσα του ἐπιτελεῖτο - τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς- καὶ τὴν ὑπόμνηση μίας ἄλλης πὺ τώρα «ἀγνώστως» συνεχίζεται ἔξω ἀπὸ αὐτό- τῆς δόξης τῆς ψυχῆς. Τὸ σῶμα δὲν περιμένει τὴν καταστροφή του, ἀλλὰ τὴν «ἐτέρα μορφή του» (Μαρκ. ιστ' 12), τὴν ἀναμόρφωσή του «εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος». Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία πὺ ἡ Ἐκκλησία προσεγγίζει τὸ σῶμα μὲ ἰδιαίτερο σεβασμὸ καὶ αἰσθήματα ἱερά. Δὲν καῖμε τοὺς ναοὺς, πολλῶ δὲ μᾶλλον τοὺς ἔμψυχους ναοὺς.

Αὐτὸ βέβαια δὲν σημαίνει ὅτι τὸ σῶμα εἶναι κάτι πὺ δὲν ἐγγίζεται καὶ στὸ ὁποῖο ἀρνούμεθα κάθε παρέμβαση. Τὸ σῶμα εἶναι τὸ ὑποκείμενο στὴ φθορὰ στοιχεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ φυσικὴ φθορὰ εἶναι ἡ ἰσχυρότερη ἴσως ὑπόμνηση τῆς πτωτικῆς μας φύσεως. Κάθε βίαιη κίνηση πὺ συνηγορεῖ στὴ συρρίκνωσή του, προσβάλλει καὶ τὴν ψυχὴ. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, στὸ σῶμα παρεμβαίνουμε μόνο θεραπευτικά, ἀναστελλοντας τὴν ἐξέλιξη τῆς φθορᾶς, ὅταν καὶ ὅσο μπορούμε. Ἡ διαδικασία τῆς πρέπει νὰ εἶναι ἐντελῶς φυσικὴ καὶ ποτὲ ἐξαναγκασμένη. Τὴν ἀναλαμβάνει μόνον ὁ Θεὸς μέσα ἀπὸ τὶς συνθήκες πὺ ὁ ἴδιος προνοεῖ ἢ ἡ φύση μέσα ἀπὸ τὴν εὐθύνη πὺ τῆς ἔχει ἀνατεθεῖ. Αὐτὸς εἶναι ἕνας ἄλλος λόγος πὺ ἡ Ἐκκλησία μας **ἀρνεῖται τὴν καύση τῶν νεκρῶν**. Ἀφήνει στὴ φύση νὰ ἀναλάβει τὴν εὐθύνη τῆς φθορᾶς τοῦ σώματος. Δὲν τὸ καίει, ἀλλὰ τὸ ἀφήνει νὰ σβῆσει. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἀπὸ τὴ στιγμή πὺ ἡ φύση ἐπιτρέπει νὰ μείνει κάποιο ὑπόλειμμα, αὐτὸ ἔχει τὸ λόγο του. Ὅταν καὶ ἡ φύση ἀρνεῖται τὴν ὀλοσχερῆ διάλυσή του ἀνθρωπίνου σώματος, τότε ἡ νομοθετημένη καύση του δὲν εἶναι πράξη ἐπιλήψιμης βίας;

Τὰ ὅσα ὑπαινίσσονται ὅτι τὰ σώματα ἔχουν μὲν ὅλα μία ὁμοιότητα, ἀλλὰ ἔχουν καὶ διαφορές. Ἄλλα εἶναι τὰ κοκαλάκια ἐνὸς μικροῦ παιδιοῦ στὴ θέα τους καὶ ἄλλα ἐνὸς ἐνήλικα. Ἄλλα ἐνὸς ἀνθρώπου καὶ ἄλλα κάποιου ζώου. Ὅταν ὅμως καοῦν, ἢ στάχτη ἐξομοιώνει τὰ πάντα. Καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ πὺ διατηρεῖται καὶ δὲν σκορπίζεται, δὲν διακρίνονται οἱ διαφορές, ἔχουν ἐξαλειφθεῖ γιὰ πάντα. Μαζὶ μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου, ἔχει ἐξαφανιστεῖ καὶ ἡ εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου μόνις δὲ σκορπιστοῦν καὶ τὰ ὑπολείμματα τῆς στάχτης,μαζὶ μὲ τὰ ψήγματα τοῦ κοινωνικοῦ σεβασμοῦ, ὀριστικοποιεῖται καὶ ἡ διαγραφή κάθε ἴχνους παρουσίας του. Ὁ ὑπαρκτικὸς θάνατος ἔχει προσυπογράψει τὸν φυσιολογικό.

Τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἡ ἰσοπέδωση καὶ ἡ ἀπουσία, ἀλλὰ ἡ ταυτότητα καὶ τοῦ εἴδους καὶ τοῦ προσώπου καὶ ἡ παρουσία. Ὁ ἀγώνας νὰ διατηρήσουμε τὰ ὅστα, τὰ λείψανα, ὅ,τι περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο μποροῦμε σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀνάγκη μας νὰ διατηρηθεῖ ὅσο περισσότερο γίνεται τὸ πρόσωπό του στὸν ἄλλο. Ὁ σεβασμὸς μας στὰ νεκρὰ λείψανα πιστοποιεῖ τὴν πίστη μας στὴν ἀθάνατη ψυχὴ.

Οἱ νεκροὶ δὲν εἶναι «πεθαμένοι» ἀλλὰ κεκοιμημένοι. Τοποθετοῦνται μὲ σεβασμὸ στὸν τάφο, στραμμένοι πρὸς ἀνατολᾶς μὲ τὴν προσδοκία τῆς ἀναστάσεώς τους. Ἡ Ἐκκλησία συνειδητὰ ἀρνεῖται τὸν ὄρο «νεκροταφεῖα» καὶ ἐπιμένει στὸν ὄρο «κοιμητήρια». Καὶ τὸ κάνει αὐτὸ ὄχι γιὰ λόγους ψυχολογικοῦ -γιὰ νὰ μὴν ἀγριεύουμε- ἀλλὰ γιὰ λόγους καθαρὰ πνευματικούς: νεκρὸς δὲν σημαίνει τελειωμένος (ποὺ ἔχει τελειώσει) ἀλλὰ τετελειωμένος (ποὺ ἔχει τελειωθεί). Τέλος δὲν σημαίνει λήξη, ἀλλὰ τελείωση. Τὰ ὅστα τῶν νεκρῶν ἀποτελοῦν ἀνάμνηση τῆς παρελθούσης ζωῆς τους, ἐνθύμηση τῆς παρούσης καταστάσεώς τους, ἀλλὰ καὶ ὑπόμνηση τῆς μελλούσης προοπτικῆς μας. Αὐτὰ μὲ κανένα νόμο δὲν καίγονται.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν τιμᾷ τὸ σῶμα καὶ χωριστὰ τὴν ψυχὴ, ἀλλὰ τὸν σύνδεσμο τῶν δύο, τὸν ἄνθρωπο ὡς ὅλον. Στὸν κίνδυνο νὰ ξεχαστεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἐπειδὴ δὲν φαίνεται ἡ ψυχὴ του, διατηροῦμε τὸ σῶμα, ποὺ δὲν μᾶς τὴν θυμίζει μόνο ὅταν λειτουργεῖ ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀπλὰ ὑπάρχει. Ἡ ὀριστικὴ καταστροφή τοῦ σώματος, ἡ καύση του, δὲν εἶναι καύση νεκροῦ ἀνθρώπου -κάτι ποὺ καίγεται - ἀλλὰ προσπάθεια καύσης τῆς ζωντανῆς ψυχῆς του, κάτι ποὺ δὲν καταστρέφεται.

Ἡ ψυχὴ ζεῖ. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ ὅτι τὰ λείψανα ἔχουν ζωὴ ὄχι βιολογικὴ βέβαια ἀλλὰ κάποιας μορφῆς πνευματικῆ, ποὺ ὅμως διαπιστώνεται. Ὅταν ἔχουμε ἄτομα ποὺ ἡ βίωσή τους τῆς πνευματικῆς πραγματικότητος ἦταν τόσο ἔντονη ὥστε καὶ ἀπὸ τότε ποὺ ζοῦσαν ἐν χρόνῳ τὴν παχύτητα αὐτοῦ τοῦ κόσμου, αὐτὰ νὰ λειτουργοῦν στὶς συχνότητες τοῦ ἄλλου, τότε ὁ θάνατός τους εἶναι κοίμηση ποὺ ἀποτυπώνεται στὰ λείψανά τους. Εἶναι πολύτιμη ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, διαρκῶς ἐπαληθευόμενη, ὅτι πλεῖστα ὅσα ἐξ αὐτῶν ἐμφανίζονται ἰδιάζουσα χάρι. Εἶναι γνωστὸ ὅτι συχνὰ τὰ λείψανα τῶν ἀγιορειτῶν μοναχῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἐξαγιασμένων ἀνθρώπων ποὺ ἡ ζωὴ τοὺς τίμησε τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ τοὺς φανέρωσε μεγαλύτερη εὐρωστία καὶ ζωτικότητα ἀπὸ αὐτό, διατηροῦν μία ἐντυπωσιακὴ εὐκαμψία γιὰ ὧρες μετὰ θάνατον. Δὲν κοκαλώνουν!

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποδεδειγμένη εὐωδία, τὸ κέρινο χρῶμα τους, ἡ θαυματουργικὴ χάρι τους ἢ ἡ φυσικὴ ἀφθαρσία ὀλόσωμων ἀγίων, στοιχεῖα ἀσυνήθη καὶ φυσικῶς ἀνεξήγητα, εἶναι ἀναμενόμενα φαινόμενα τῆς πνευματικῆς πραγματικότητος. Αὐτὰ τὰ λείψανα, γιὰ τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιαστικὴ παράδοση καὶ συνείδηση, ἀποτελοῦν περιουσία πολυτιμότερη καὶ ἀπὸ τὴ διδασκαλία τῆς θησαυροῦς ἀναγκαιότερους καὶ ἀπὸ τὰ σκεύη της. Στὰ λείψανα τῶν μαρτύρων τῆς ἐδράζονται οἱ ἅγιες τράπεζές της. Ἄν

αὐτὰ κάψει, θὰ ἔχει ἤδη θυσιάσει τὰ ἱερὰ θυσιαστήριά της θὰ ἔχει καταστρέψει τὰ ζωτικά σπλάχνα της.

Ἡ ψυχὴ ὑπάρχει, ζεῖ καὶ ἀναγνωρίζει τὸ σῶμα της καὶ μετὰ θάνατον. Βλέπει καὶ μπορεῖ νὰ ἀντικρῦσει τὴν καύση του. Ἄραγε θὰ τὴν ἐγκρίνει; Ἡ ἴδια στὴν κατάσταση ποὺ εἶναι δὲν βλάπτεται ἀπὸ τὶς δικές μας ἐνέργειες οὔτε καὶ ὅταν τῆς καταστρέφουν τὸ δικό της σῶμα.

Ἡ ἀσέβεια ἐπάνω της ὅμως φθείρει ἐμᾶς. Τὸ ἠθικὸ κριτήριο σὲ μία τόσο καίρια ἀπόφαση γιὰ τὴν Ἐκκλησία εἶναι πνευματικὸ δὲν ἔχει νὰ κάνει μὲ τὶς ἐπιλογὲς μίας πεθαιμένης κοινωνίας, μίας κοινωνίας ποὺ ἀρνεῖται τὴν ἀθάνασία της, ἀλλὰ μὲ τὶς προτιμήσεις τῆς ἀθάνατης ψυχῆς, τῆς ψυχῆς ποὺ ἐπιβεβαιώνει τὴν αἰωνιότητά της.

Ἄν μᾶς ρωτοῦσαν πῶς θὰ προτιμούσαμε νὰ φύγει ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμον κάποιος δικός μας: ἀπὸ ἐγκεφαλικὴ ἀποπληξία, ἀπὸ καρδιακὴ ἀνακοπή, μὲ παραμορφωτικὰ ἐγκαύματα, ἢ νὰ ἀποτεφρωθεῖ ἀπὸ ἀνάφλεξη καὶ πυρκαγιά, ἔχω τὴν ἐντύπωση πῶς ὁ τραγικότερος τρόπος θὰ ὁμολογούσαμε πῶς εἶναι ὁ τελευταῖος.

Εἶναι φυσικὸ στὸν ἄνθρωπο, ὅταν ἀποχαιρετᾶ τὸν ἄνθρωπό του, νὰ θέλει νὰ ἀντικρῦσει γιὰ τελευταῖα φορὰ τὴν οἰκεία σ' αὐτὸν ὄψη καὶ ὄχι τὸ ἀποτρόπαιο κατάντημά του σὲ ἀπάνθρωπη, ἀνοίκεια καὶ ἀπρόσωπη στάχτη. Ἡ λεπτὴ ἀγάπη τῶν στιγμῶν ἐκείνων ἐκφράζεται ὡς ἀνάγκη νὰ ἀγκαλιάσει κανεῖς, νὰ φιλήσει, νὰ χορτάσει τὸ βλέμμα του, νὰ ἐκδηλωθεῖ τρυφερὰ πάνω στὸ ἄψυχο σῶμα. Ἄν μᾶς πληγώνει ἡ βία τῆς φύσεως, πῶς ἐμεῖς ἐπιλέγουμε τὴ βία τοῦ αὐτεξουσίου μας; Ὅταν κάτι εἶναι πολύτιμο καὶ τὸ χάνουμε, προσπαθοῦμε νὰ κρατήσουμε ὅσο περισσότερο ἀπ' αὐτὸ μπορούμε. Ποτὲ δὲν νομοθετοῦμε τὴ βίαιη μείωση τοῦ τελευταίου ἀνεκτίμητου ὑπολείμματός του.

Ἡ ἀπόφαση ὅτι δὲν ἔχουμε χῶρο στὰ κοιμητήριά μας ἰσοδυναμεῖ μὲ προσβολή. Ἄν δὲν ἔχουμε, νὰ δημιουργήσουμε χῶρο. Ἡ ἀγάπη δημιουργεῖ καὶ χῶρο καὶ προϋποθέσεις. Ἡ χρηστικὴ ἀνάγκη ποτὲ δὲν εἶναι οὐσιαστικὴ καὶ πάντα πιστοποιεῖ τὴ στενότητα τοῦ καρδιακοῦ χώρου. Ἡ ἀνάγκη τοῦ σεβασμοῦ εἶναι πολὺ μεγαλύτερη γι' αὐτὸν ποὺ τὸν ἐκχωρεῖ παρὰ γι' αὐτὸν ποὺ ἀποδέχεται.

Ἔτσι ποὺ βαδίζει ἡ κοινωνία μας δὲν θὰ ἔχει μόνον ἔλλειψη χώρου, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπους δὲν θὰ βρίσκει γιὰ νὰ θάψουν, ἴσως καὶ νὰ κάψουν, τοὺς νεκροὺς της. Στὸ ἀπέραντο γηροκομεῖο τοῦ «πολιτισμένου» κόσμου μας, ὅπου οἱ νέοι τείνουν νὰ γίνουν πολὺ λιγότεροι ἀπὸ τοὺς ἠλικιωμένους καὶ οἱ γεννήσεις πολὺ πρὸ σπάνιες ἀπὸ τοὺς θανάτους, θὰ ὑπάρχουν νεκροὶ καὶ ὄχι νεκροθάφτες. Ἄντὶ νὰ ἐνδιαφέρεται ἡ κοινωνία μας γιὰ τὴν ἀρχὴ τῆς ζωῆς, π.χ. τὸ δημογραφικὸ πρόβλημα, ὑπερ-ἀπασχολεῖται μὲ τὸ τέλος, τὴν καύση. Ἡ ἴδια νοοτροπία ποὺ ἀποφεύγει, τὴ γέννηση, δηλαδὴ τὴ ζωὴ, αὐτὴ ποὺ ἀπορρίπτει καὶ τοὺς γέροντες, αὐτὴ ποὺ προτείνει τὴν

εὐθανασία, αὐτὴ ποὺ ἡ ἴδια δὲν ἀντέχει καὶ τοὺς νεκροὺς ἀρνεῖται τὴ δημιουργία καὶ ἐπιλέγει τὴν καύση. Αὐτὴ ὑπογράφει τὸ ὀριστικὸ τέλος τοῦ τέλους τὸ τέλος τοῦ σκοποῦ τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου.

Αὐτοὶ ποὺ ἀγνόησαν τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸ Θεὸ καὶ πρόσβαλαν τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματα τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, αὐτοὶ καὶ μόνον μποροῦν νὰ ἐπικαλοῦνται τὰ λεγόμενα ἀνθρώπινα δικαιώματα γιὰ νὰ νομιμοποιήσουν τὴν ἀσέβειά τους στὸν ἄνθρωπο.

Ἡ καύση τῶν νεκρῶν δὲν εἶναι ἀτομικὸ δικαίωμα τοῦ νεκροῦ πλέον ἀνθρώπου. ἡ διατήρηση τοῦ σώματός τους ἀποτελεῖ κοινωνικὴ ὑποχρέωση σεβασμοῦ καὶ ἐπιβιώσεως τοῦ προσώπου του. Εἶναι ἀδύνατο τὸ θέλημα τοῦ ἐνὸς -καὶ ἄς ἀποκαλεῖται αὐτὸ δικαίωμα- νὰ προσκρούει στὴν ἀνάγκη γιὰ σεβασμὸ τοῦ συνόλου. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι δικαίωμα κάποιου νὰ τὸν ... κάψουμε ἐμεῖς! Τὸ θέμα δὲν εἶναι ἂν κάποιος ἐπιθυμῇ νὰ καεῖ. Εἶναι ἂν ἡ κοινωνία θὰ δεχθεῖ νὰ τὸν κάψει.

Ἡ κοινωνία μὲ τὴν καύση τῶν νεκρῶν προσυπογράφει τὸ δικό της τέλος: τὸν μηδενισμό της. Μία κοινωνία ποὺ δὲν ἀντέχει τὸν ἄνθρωπο οὔτε στὴν ἀσθένειά του, οὔτε στὴν ἀδυναμία του, οὔτε στὸν θάνατό του, μία κοινωνία ποὺ καίει τοὺς νεκροὺς της, μία κοινωνία ποὺ καταστρέφει καὶ τὴν ἀνάμνηση τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐνθύμηση τῶν μελῶν της -αὐτὸ εἶναι τὰ λείψανα- μία κοινωνία ποὺ κάνει τὴν ἀρχὴ τοῦ ἀνθρώπου τεχνητὴ καὶ μηχανικὴ καὶ τὸ τέλος του ὀριστικὸ καὶ ἀμετάκλητο, μία κοινωνία ποὺ ἀρνεῖται τὴν πνοὴ τοῦ αἰώνιου καὶ ἐγκλωβίζεται στὴν ἀσφυξία τοῦ ἐφήμερου, τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχει αὐτὴ ἡ κοινωνία μὲ τὴ ζωὴ; Ἀκόμη καὶ οἱ ἄθεοι ὑπογράμμιζαν τὴν ἀνάμνηση τῶν ἐπίγειων θεῶν τους μὲ ταριχεύσεις τῶν σωμάτων τους (περίπτωση Λένιν), ἢ ὅπου αὐτὸ δὲν ἦταν δυνατόν, μὲ κατασκευὲς ἀγαλμάτων καὶ ψεύτικων ὁμοιωμάτων.

Φαίνεται πὼς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ χωρὶς Θεό, τοῦ πολιτισμοῦ χωρὶς ἀξίες καὶ τοῦ μηδενισμοῦ χωρὶς σκοπὸ, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σύγχυσης τῆς ἀθείας, εἶναι ἡ ἐξαφάνιση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ καύση καὶ τοῦ τελευταίου ὑπολείμματός του. Ἡ καύση τῶν νεκρῶν ὀδηγεῖ στὴν καύση τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας.

Κατόπιν τούτων, δὲν εἶναι ὅτι δὲν τῆς ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία ἀδυνατεῖ καὶ ἀρνεῖται νὰ δεχθεῖ μία ἀπλῶς χρηστικὴ καὶ καθόλου πειστικὴ λύση ἐλάσσονος πρακτικῆς βαρύτητος καὶ νὰ θυσιάσει τὸ βίωμα τοῦ σεβασμοῦ της στὴ θεϊκότητα τοῦ προσώπου τοῦ κάθε ἀνθρώπου, πολλῶ μᾶλλον τοῦ ἀνθρώπου ποὺ αὐτὴ βάπτισε στὴ κολυμβήθρα της, τιμώντας ταυτόχρονα καὶ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα του. Τὸ μείζον δὲν μπορεῖ νὰ ὑποταχθεῖ στὸ ἔλασσον. Εἶναι ἀδύνατον ὅποιος πιστεύει στὴν Ἐκκλησία καὶ ἀποδέχεται τὴν πρόταση ζωῆς της, ὅποιος ζεῖ τὴν πραγματικότητα τῆς ψυχῆς, ὅποιος σέβεται τὸν ἄνθρωπο νὰ μὴν τιμᾷ καὶ τὸ σῶμα. Τὸ σῶμα χρῆζει μεγαλύτερης τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ἀπὸ τὴν κοινωνία μετὰ θάνατον ἀπ' ὅση περιποίηση καὶ

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<http://alopsis.gr>

προστασία δέχθηκε από τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του.

(Πηγή: www.nektarios.gr)